А.М. ГОЛОВКО,
І.О. РУБЛЕНКО

ВЕТЕРИНАРНА САНІТАРНА МІКРОБІОЛОГІЯ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

ББК 48.1я73
В 39

Укладачі:
А.М. Головко, д. вет. н., професор, академік УААН;
І.О Рубленко, к. вет. н., Білоцерківський НАУ

Рецензенти:
В.О. Ушкалов – д.вет. н. (Державний науково-контрольний інститут біотехнології і штамів мікроорганізмів);
В.М. Івченко – д. вет. н., професор (Білоцерківський НАУ);
Н.В. Букалова – к. вет. н. (Білоцерківський НАУ);
Т.І. Фотіна – д. вет. н., професор (Сумський НАУ)

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів, які навчаються за напрямом підготовки "Ветеринарна медицина" (лист № 1/12- 2075 від 19.05.10)

В 39 **Ветеринарна** санітарна мікробіологія : навч. посіб. / А.М. Головко, І.О. Рубленко. – К. : Аграрна освіта, 2010. – 284 с.
ISBN 978-966-7906-92

Посібник складено відповідно до робочої програми з ветеринарної санітарної мікробіології, розраховано для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня "магістр" напряму "Ветеринарна медицина" з теми "Ветеринарна санітарна мікробіологія". Описано стандарти, рекомендації мікробіологічних досліджень.

УДК 579.62/63:637.055.(075)
ББК 48.1я73

ISBN 978-966-7906-92

©А.М. Головко, І.О. Рубленко, 2010

ЗМІСТ

Список скорочень 7
Вступ 9

Розділ 1. Розвиток та роль санітарної мікробіології 11

Розділ 2. Правила роботи, техніка безпеки
під час роботи у санітарно-бактеріологічній
лабораторії, ознайомлення з обладнанням лабораторії 29
2.1. Вимоги до мікробіологічних критеріїв продуктів 42

Розділ 3. Методи санітарно-мікробіологічного дослідження води 43
3.1. Визначення загального мікробного числа 49
3.2. Дослідження термостійких коліформних бактерій
згідно з ISO 9308 50
3.3. Визначення ентерококів, стафілококів 51
3.4. Визначення кількості лактозопозитивних *E. Coli* 52
3.5. Визначення бактерій роду сальмонел 58
3.6. Визначення токсичності води 59
3.7. Санітарно-мікробіологічні методи дослідження
змивів з об'єктів ветеринарного нагляду 61

Розділ 4. Методи санітарно-мікробіологічного
дослідження ґрунту 67
4.1. Визначення мікробного числа ґрунту 76
4.2. Дослідження ґрунту на наявність БГКП 76
4.3. Визначення *Cl. perfringens* ґрунту 78
4.4. Визначення патогенних ентеробактерій 80
4.5. Визначення кількості актиноміцетів та грибів у ґрунті 81
4.6. Визначення токсичності ґрунтущодо мікроорганізмів 82
4.7. Визначення ентерококів у ґрунті 83
4.8. Визначення нітрофікуючих бактерій 85
4.9. Визначення термофільних бактерій 85

Розділ 5. Методи санітарно-мікробіологічного дослідження повітря 87
5.1. Визначення загальної кількості сапрофітних бактерій 93
5.2. Визначення стафілококів 94
5.3. Визначення стрептококів 95
5.4. Повітря як шлях передання інфекційних захворювань 96

Розділ 6. Методи санітарно-мікробіологічного дослідження
молока і молочних продуктів 99
6.1. Мікрофлора нормального молока 100
6.2. Причини дефектів молока 107